

" શ્રી "

કોષ્ટકમ્

નિયમ	પ્રાતઃ	મધ્યાહ્નઃ	સાયં
કાલઃ	પ્રાતઃ	મધ્યાહ્નઃ	સાયં
દિશા	પૂર્વા	ઊર્ધ્વા	પશ્ચિમા
શરીરં	સ્થૂલં (ભૂતં)	સૂક્ષ્મં (વર્તમાન)	કારણં (પવિષ્ય)
દેવતા	બ્રહ્મા	શંકરઃ	વિષ્ણુઃ
ધર્મ	જલમિશ્રિત	ચન્દનમિશ્રિત	નિર્જલાધર્મ
દેવી	ગાયત્રી	સાવિત્રી	સરસ્વતી
ગોત્રં	સાઘ્યાયનં	કાત્યાયનં	વાહુલ્યં
અવસ્થા	બાલા	યુવતિઃ	વૃધ્ઞા
વર્ણઃ	રક્તઃ	સ્વેતઃ	કૃષ્ણઃ
વસ્ત્રં	રક્ત	સ્વેતમ્	પીતં
પાદઃ	ઋગ્વેદ	યજુર્વેદઃ	સામવેદ
અર્ચ્યં	ત્રીણિ	એક	ત્રીણિ
કાલાતિક્રમે	વિશેષેકોઢર્ચ્યઃ	વિશેષેકોઢર્ચ્યઃ	વિશેષેકોઢર્ચ્યઃ
જપાર્ચ્યઃ	ઉત્થાય	ઉત્થાય	ઉપવિશ્ય
ધ્યાનજપઃ	નાભિહસ્તઃ	હૃદયહસ્ત	નાસિકાગ્રહસ્તઃ
ઉપાસ્ય	ભુઃ (પૃથ્વી)	ભુવઃ (અન્તરિક્ષ)	સ્વઃ (સ્વર્ગ)
ઔજઃ	અ	ઠ	મ્
કાર્યં	ઠપતિ	ધયઃ	સ્થિતિ
ગુણઃ	રજઃ	તમઃ	સત્ત્વં
ફલં	કર્મ	ઉપાસના	જ્ઞાનં
અધિષ્ઠાતા દેવઃ	આદિત્ય	વરુણ	અગ્નિ
આસનં	દર્પમય	મૃગચર્મ	કંચલમયં

" શ્રી "

પ્રાતઃ સંધ્યા પ્રયોગઃ

- ॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥
 ॥ શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ ॥
 ॥ શ્રી વેદપુરુષાય નમઃ ॥
 ॥ શ્રી વેદગુરુત્યો નમઃ ॥

ગણનાથ સરસ્વતી રવિ શુક્ર બૃહસ્પતીન્ ।
 પંચૈતાન્ સંસ્મરેન્નિત્યં વેદવાણીં પ્રવર્તયેત્ ॥

ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુઃ ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ ।
 ગુરુસ્સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ તસ્મે શ્રી ગુરવે નમઃ ॥

નમસ્તે શારદે દેવી સરસ્વતિ મતિપ્રદે ।
 વસત્ત્વં મમ જિહ્વાગ્રે સર્વવિદ્યા પ્રદામય ॥

ભાષાંતર

સંધ્યા કરનારે પૂર્વ કે ઉત્તરદિશા તરફ મુખ રાખીને
 આસન ઉપર બેસીને પોતાની સામે પંચપાત્ર, તરભાણી, આસમળી, પવાલુ,
 ચંદન-ફૂલ, પાણીનો લોટો, ગૌમુખી માળા,
 ડાબા ખભા ઉપર ખેસ વગેરે સાધન સામગ્રી લઈને જ બેસવું,
 પાણી ભરેલ પવાલુ, ડાબી બાજુમાં રાખવું અને
 તરભાણુ જમણી બાજુમાં રાખવું અને પછી પ્રારંભ કરવો.

રાત્રે: પશ્ચિમ વાતે તુ ચટીકા ચટકમેવહિ । વેદાભ્યાસં દિનઃ કુર્યાન્ સા વેલા પાઠદાયિની ॥

। શિલાબંધનમ્ ।

ૐ માનસ્તોકે તનયે માનહઆપુષ્ણિ માનો ગોઘુમાનોહઅશ્વેપુરોરિશ્વઃ ।
માનો જીરામુદ્ર પ્રામિનો જ્વધોર્હવિષ્મન્તઃ સદમિત્વા હવામહે ॥
આ મંત્રથી શિખા (ચોટલી) બાંધવી.

। પવિત્ર કરણમ્ ।

અપવિત્રઃ પવિત્રો વા સર્વાવસ્થાં ગતોઽપિવા ।
યઃ સ્મરેત્પુણ્ડરીકાક્ષં સ બાહ્યાધ્યન્તરઃ શુચિઃ ॥
આ જ્યોત્સ્વી ડાબા હાથમાં પાછી રાખવું અને
બમણા હાથનો વચ્ચેનો બે આંગળીથી શરીર ઉપર છાંટવું.

॥ ભૂમિ પ્રાર્થના ॥

પૃથ્વી ત્વયા ધૃતા લોકા દેવિ ત્વં વિષ્ણુના ધૃતા ।
ત્વં ચ ધારય માં દેવિ પવિત્રં કુરુ ચાસનમ્ ॥
આ જ્યોત્સ્વી જમીનને હાથથી સ્પર્શ કરવો.

ૐ કેશવાય નમઃ સ્વાહા ।

ૐ નારાયણાય નમઃ સ્વાહા ।

ૐ માધવાય નમઃ સ્વાહા ।

ૐ ગોવિંદાય નમઃ ઇતિ હસ્તં પ્રક્ષાલ્ય ॥

જમણા હાથની કલેણીમાં પાછી લઈને ૐ કેશવાય નમઃ બોલીને
જમણા હાથથી કાંડાના ભાગથી અવાજ ન થાય તેવી રીતે આચમન કરવું.
અને તે મુખના ત્રણ વાર આચમન કરવું અને ગોવિંદાય નમઃ ..... અને બોલીને
તરબાણીની બહાર હાથ ધોઈ નાંખવા.

ઉત્તમા તારકોપેતા મધ્યમા લુપ્તહારકા । અધમાસૂર્યમહિતા પ્રાતઃ સંધ્યા ત્રિધામતા ॥

। પ્રાણાયામ્ ।

પ્રણવસ્ય પરબ્રહ્મ ઋષિઃ પરમાત્મા દેવતા દૈવી ગાયત્રી છન્દઃ
ભૂરાદિસપ્તઘ્યાહૃતિનાં
વિશ્વામિત્રજમદગ્નિભરદ્વાજગૌતમાત્રિવસિષ્ઠકશ્યપા ઋષયઃ
અગ્નિવાયુ સૂર્યવૃહસ્પતિ વરુણેન્દ્ર વિશ્વેદેવા દેવતા
ગાયત્ર્યુષ્ણિગનુષ્ટુપ્તૃહતીપંક્તિ ત્રિષ્ટુપ્ જગત્યશ્ચન્દાસિ
તત્સવિતુરિત્યસ્ય વિશ્વામિત્ર ઋષિઃ સવિતા દેવતા
ગાયત્રી છન્દઃ આપોજ્યોતિરિત્યસ્ય પ્રજાપતિઋષિઃ
બ્રહ્માગ્નિવાયુ સૂર્યદેવતા યજુશ્ચન્દઃ સર્વેષાં પ્રાણયામે વિનિયોગઃ ।

આ વિનિયોગ બોલી ગણા પછી અશ્મનીમાંથી પાણી તરબાણામાં મુકવું.

ૐ ધૃઃ ૐ ધ્રુવઃ ૐ સ્વઃ ૐ મહઃ ૐ જનઃ ૐ તપઃ ૐ સત્યં

ૐ તત્સવિતુરવર્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ॥

૬૦ આપો જ્યોતિ રસોમૃતં બ્રહ્મ ભૂર્ભુવઃ સ્વરોમ્ ॥

પ્રથમ પ્રાણવાયુને બહાર કાઢવો

સૂર્યનાડીને દબાવીને ચંદ્રનાડીથી શ્વાસ લેવો. આ ક્રિયાને પૂરક કહેવાય.
ત્યારબાદ બંને નસકોસા બંધ કરવા આ ક્રિયાને કુંભક કહેવાય. ત્યાર પછી
ચંદ્રનાડી દબાવી અને સૂર્યનાડીથી શ્વાસ બહાર કાઢવો. તે ક્રિયાને રેશક કહેવાય છે.
ત્યારબાદ ચંદ્રનાડી દબાવીને સૂર્યનાડીથી શ્વાસ લેવો.
અને ચંદ્રનાડીથી બહાર કાઢવો. આવી રીતે ત્રણ વખત શ્વાસ લેવો.
અને શ્વાસ બહાર કાઢવો.
જયારે કુંભકને સ્થિતિ હોય ત્યારે ઉપર દર્શાવેલ મંત્રોનું સ્મરણ કરવું.

મોજનં હવનં વાનમુષહારઃ પ્રતિગ્રહઃ । બહિર્જાતુ ન કાર્યાણિ તદ્વરાચમનં વિદુઃ ॥

ભસ્મ ધારણમ્

ૐ અગ્નિરિતિભસ્મ વાયુરિતિભસ્મ જલમિતિભસ્મ સ્થલમિતિભસ્મ
ઓમેતિભસ્મ સર્વગ્ં હવા હરં ભસ્મ મમ ઇતિનિ ચર્ક્ષ્ણી ભસ્માનિ ॥

આ મંત્રથી ડાઘા હાથમાં પાછી ભિમ્બીત ભસ્મ ઉઠે જમણા હાથથી ટાંકી અભિમંત્રણ કરવું.

ૐ

ૐ ત્ર્યાયુષં જમદગ્નિઃ કશ્યપસ્ય ત્ર્યાયુષમ્ ।
જહેવેષુત્ર્યાયુષન્ અસ્તુ ત્ર્યાયુષમ્ ॥

આ મંત્રથી ઉઘાટે, બે હાથે, ગરદન, છાતીના ભાગે વગેરે સ્થળો ભસ્મ ઉઘાડવી.

ૐ

ૐ ત્ર્યંબકં યજામહે સુગન્ધિં પુષ્ટિ વર્ધનમ્ ।
ઉર્વાસુકમિવ બન્ધનાન્મૃત્યોર્મુક્ષીયમામૃતાત્ ॥

આ મંત્રથી તુદાક્ષની માળા પરંદરી.

ૐ

ૐ ધૃઃ સ્વાહા ।

ૐ ભુવઃ સ્વાહા ।

ૐ સ્વઃ સ્વાહા ।

ૐ ધૃર્ભુવઃ સ્વઃ ઇતિ હસ્તં પ્રકાલ્ય ।

ડાઘા હાથથી જમણા હાથમાં પાછી વઘને
હથેલીના ભાગથી અવાજ ન આવે તે રીતે પાછી લેવું.

ૐ

। સંકલ્પ ।

અત્રાદ્ય મહામાંગલ્ય ફલપ્રદે માસોત્તમે માસે
(અમુક) માસે (અમુક) પક્ષે (અમુક) તિથી (અમુક)

વાસરે મમોષાત્તદુરિતક્ષયદ્વારા શ્રી પરમેશ્વર
પ્રીત્યર્થમ્ બ્રહ્માવાપ્તે પ્રાતઃ સંધ્યોપાસનમહં કરિષ્યે ॥

સ્નાને ઘને ગરે હોમે સન્ધ્યાં દેવતાર્ચને । શિલા ગ્રન્થિં વિના કર્મ ન કુર્યાદ્ વે કદાચન ॥

: મહિનાના નામ :

કાર્તિક	માસે	વૈશાખ	માસે
માર્ગશીર્ષ	માસે	જ્યેષ્ઠ	માસે
પૌષ	માસે	આષાઢ	માસે
માઘ	માસે	શ્રાવણ	માસે
ફાલ્ગુન	માસે	ભાદ્રપદ	માસે
ચૈત્ર	માસે	આશ્વિન	માસે

આ મુજબ ફેરફાર કરવો.

પક્ષ માટે :- શુકલ પક્ષ, કૃષ્ણ પક્ષ.

સુદ માટે શુકલ પક્ષ, વદ માટે કૃષ્ણ પક્ષ.

: તિથીઓના નામ :

પ્રતિપદ	તિથી	નવમ્યામ્	તિથી
દ્વિતિયાયામ્	તિથી	દશમ્યામ્	તિથી
તૃતિયાયામ્	તિથી	એકાદશ્યામ્	તિથી
ચતુર્થ્યામ્	તિથી	દ્વાદશ્યામ્	તિથી
પંચમ્યામ્	તિથી	ત્રयोदश्याम्	તિથી
ષષ્ઠ્યામ્	તિથી	ચતુर्दશ્યામ્	તિથી
સપ્તમ્યામ્	તિથી	પૂર્ણિમાયામ્	તિથી
અષ્ટમ્યામ્	તિથી	અમાવાસ્યાયામ્	તિથી

: વાર નાં નામ :

રવિ : શાસ્કર, સૂર્ય, ખાનુ, વાસરે

સોમ ચન્દ્ર વાસરે ગુરુ બૃહસ્પતિ વાસરે

મંગળ ભૌમ વાસરે શુક્ર મૃગુ વાસરે

બુધ સૌમ્ય વાસરે શનિ મન્દ વાસરે

પ્રાણાચાર્યર્ચના ચક્રકૃત કર્મ નિરર્થકમ્ । અતો વત્સેન કર્તવ્યઃ પ્રાણાચાર્યઃ શુધાર્થિના ॥

। अभिषेचनम् ।

प्रणवस्य परब्रह्म ऋषिः परमात्मा देवता दैवी
गायत्री छन्दः भूरादिसप्तव्याहृतिनां
विश्वामित्रजमदग्निभरद्वाजगौतमात्रिवसिष्ठकश्यपा ऋषयः
अग्निवायु सूर्य बृहस्पति वरुणेन्द्र विश्वेदेवा देवताः
गायत्र्युष्णिगनुष्टुप् बृहतीपङ्क्ति त्रिष्टुप्
जगत्पञ्चछन्दांसि तत्सवितुरित्यस्य विश्वामित्र ऋषिः
सविता देवता गायत्री छन्दः अभिषेकं विनियोगः ॥

ॐ नूः पुनातु शिरसि	माथा उपर उगाऽतुं
ॐ ध्रुवः पुनातु नेत्रयोः	ने आंभे उगाऽतुं
ॐ स्वः पुनातु कण्ठे	जले उगाऽतुं
ॐ महः पुनातु हृदये	छाती उपर उगाऽतुं
ॐ जनः पुनातु नाभ्याम्	नाभी(हृदी) पर उगाऽतुं
ॐ तपः पुनातु पादयोः	ने पञ्च पर उगाऽतुं
ॐ सत्यः पुनातु पुनः शिरसि	करीली माथा पर उगाऽतुं
ॐ वां ब्रह्म पुनातु सर्वत्र	आत्मा शरीरे उगाऽतुं

ऽत्मा हाथमां पाठी छले वमला हाथनी आंजलीकोडी उपर छलेत छे
ते प्रभाले करीदे उगाऽतुं

प्रातर्नाभी करं कृत्वा मध्याह्ने हृदि संस्थितम् । सायं जपेच्च नासाग्रे ह्येष जप्यविधिः स्मृतः ॥

। मार्जनम् ।

आपोहिष्तेतितिसृणां सिन्धुद्विप ऋषिः आपो देवता
गायत्री छन्दः मार्जने विनियोगः ॥

ॐ आपोहिष्तामयो भुवस्तानडउर्जं दधातन महेरणायचक्षसे ॥
ॐ जो व+ शिवतमोरसस्तस्य भाजयतेहन+ उशतीरिव मातर+ ॥
ॐ तस्मादअरढमामवोजस्यक्षयायजिन्वद्य आपो जनयथाचनः ॥

था भंगवी ऽत्मा हाथमां पाठी रानीने
वमला हाथनी आंजलीकोडी शरीर पर छटिपुं.

। अम्बुप्राशनम् ।

सूर्यश्वमेत्थस्य नारायण ऋषिः सूर्यो देवता
अनुष्टुप्छन्दः अम्बुप्राशने विनियोगः ॥

ॐ सूर्यश्वमा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः
पापेभ्यो रक्षन्तां यद्रात्र्या पापमकार्ष मनसा
वाचाहस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिमारानीस्तदवलुम्यतु
यकिम्बतदुरितमयि इदमहं मामृतयोनौ सूर्जे ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा ॥

। इति जलं प्राश्य द्विराचामेत् ।

वमला हाथमां पाठी रानीने, रानी (सूर्यश्चम...)
पुटे ओलाह जल पछी आरमल करतुं, पछी हाथ छोड जायता.

उच्चारं श्रीगुने चैव प्रस्तावे दन्तधावने । ब्राह्मे भोजनकाले च श्दसु भौनं समाचरेत् ॥

। आपोहञ्जलावादाय प्रक्षेपः ।

सुमित्रियादुर्मित्रिया इत्यनयोः प्रजापतिर्ऋषिः
आपो देवता अनुष्टुप्छन्दः क्रमशो जलदान प्रक्षेपेणे च विनियोगः ॥

ॐ सुमित्रियानह आपह ओषधयः सन्तु
दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु जोस्मान्दंष्ट्रि जन्मव्ययद्विभ्यः ॥

आ मंत्र जोडता ज्वालु अने जमडा हाथमां पाणी ठेवावुं अने
ओ पाणी मंत्र पुरो छवा पछी डापी जाय् मुडी ठेवावुं.

। अघमर्षणम् ।

द्रुपदादिवेत्यस्य कोकिलराजपुत्रर्ऋषिः आपो
देवता अनुष्टुप्छन्दः अघमर्षणे विनियोगः ॥

द्रुपदादिव मुमुचानः स्विन्नः स्नातो मलादिव ।
पूतम्भवित्रेणे व्याज्ज्यमाप+ शुन्धन्तुर्मनसः ॥

डापी हाथमां पाणी ठेवु अने मंत्र जोडवो. अने ओ मंत्र पुरो छवा पछी
ओ पाणी जमडा हाथमां लई सुधीने डापी जाय् मुडवुं.

प्रातः स्नानं प्रसन्नं दृष्ट्वा दृष्टं कृतं हि तत् । सर्वमर्हति शुद्धात्मा प्रातःस्नायी जपारिकम् ॥

। अर्घ्यदानम् ।

प्रणवस्य परब्रह्म ऋषिः परमात्मा देवता दैवी
गायत्री छन्दः भूर्भुवः स्वरिति महाव्याहृतिनां परमेष्ठी
प्रजापतिर्ऋषिः अग्निवायुसूर्या देवता गायत्र्युष्टिगनुष्टुप्छन्दांसि
तत्सवितुर्वरेण्यस्य विश्वामित्रर्ऋषिः सविता
देवता गायत्री छन्दः अर्घ्यदाने विनियोगः ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य
धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

ब्रह्म स्वरूपिणे श्री सूर्यनारायणाय नमः इदं अर्घ्यं दत्तं न मम ॥ .

दत्तार्घ्योदकेन दक्षिणनासाचक्षुः श्रोत्रस्पर्शनं कुर्यात् ॥

अनेन प्रकारेण सूर्याभिमुखस्तिष्ठन्
गन्धाक्षतपुष्पयुक्तानि त्रिण्यर्घ्याणि दध्यात् ॥

। कालातिक्रमे सतिः ।

आकृष्णेन रजसा चूर्तमानो निवशयन्नमृतममर्त्यञ्च ।
हिरण्ययेन सविता रथेना देवो जातिभुवनानि पश्यन् ॥

ब्रह्म स्वरूपिणे श्री सूर्यनारायणाय नमः ।
प्रायश्चित्तार्थे इदं अर्घ्यं दत्तं न मम ॥

। ततो दक्षिणहस्ते जलं गृहित्वा ।

ॐ असावादित्यो ब्रह्म । इत्यनेन मंत्रेण
आत्मनः समतात्परदक्षिणवदुदकं क्षिपेत् ।

॥ आचमनं पूर्ववत् ॥

वृद्धस्य वचनं प्राणमापत्काले ह्युपस्थिते ॥

। सूर्योपस्थानम् ।

ॐ उदयमुदत्यमिति द्वयोः प्रस्कण्व ऋषिः सूर्यो
देवता अनुष्टुप्छन्दः चित्रन्देवानामित्यस्य
कुत्साहिरस ऋषिः सूर्यो देवता त्रिष्टुप्छन्दः
तत्त्वक्षुरित्यस्य दध्यङ्गार्थवर्ण ऋषिः सूर्यो देवता
उष्णिक्छन्दः सूर्योपस्थाने विनियोगः ॥

ॐ उदयन्तमससरिस्व+ पश्यन्तडउत्तरम् ।
देवन्देवत्रासूर्ज्वमगन्मज्ज्योतिरुत्तमम् ॥

ॐ उदत्यञ्जातवेदसन्देववह्निकेतव+ ।
दशोत्विश्व्यायसूर्ज्वम् ॥

ॐ चित्रन्देवाना मुदगादनीकञ्चक्षुर्मित्रस्यव्यरुणस्याग्नेः ।
आप्पाद्यावपृथिवीड अन्तरिक्षं गूं सूर्ज्वडआत्मा जगतस्तस्त्युषश्च ॥

तच्चक्षुर्देवहितमुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत् ।

पश्येम शरद+ शतंजीवेम शरद+

शतगूं शृणुयाम शरद+ शतम्ब्रवाम शरद+

शतमदीनाः स्याम शरद+ शतम्भूयश्च शरद+ शतात् ॥

हस्ताभ्यां स्वस्तिकं कृत्वा प्रातस्तिष्ठेद्दिवाकरम् ।

मध्याह्ने तु ऋजुं बाहु सायं मुकुलितौ करौ ॥

ॐ मंत्रायै सूर्योपस्थानाय नमः । ६२८

विद्या ददाति विनयं विनयात् याति पात्रताम् ॥

। गायत्री-आवहनम् ।

तेजोसीत्यस्य परमेष्ठी प्रजापतिर्ऋषिः आर्ज्यं
देवता जगती छन्दः यजुर्गायत्र्यावाहने विनियोगः ।

ॐ तेजोसिशुक्रमस्यमृतमसिधामनामासिध्रियन्देवानामनाधृष्टन्देवयजनमसि ॥

। गायत्र्युपस्थानम् ॥

तुरीयपदस्य त्रिमलऋषिः परमात्मा देवता गायत्री
छन्दः गायत्र्युपस्थाने विनियोगः ॥

गायत्र्यस्यैकपदी द्विपदी त्रिपदी
चतुष्पद्य पद्यसि नहि पद्यसे नमस्तेतुरीयाय
दशताय पदाय परोरजसे सावदोमा प्रापत् ॥

॥ गायत्री मंत्र जप विनियोगः ॥

प्रणवस्य परब्रह्मऋषिः परमात्मा देवता
देवी गायत्री छन्दः भूरादिसप्तव्याहतिनां
विश्वामित्रजमदग्निभरद्वाजगौतमात्रिवसिष्ठकश्यपा ऋषयः
अग्निवायुसूर्य बृहस्पति वरुणेन्द्र विश्वेदेवा देवताः
गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्बृहती पङ्क्ति त्रिष्टुब्जगत्यश्चन्दांसि
तत्सवितुरित्यस्य विश्वामित्र ऋषिः सविता देवता
गायत्री छन्दः सर्वपापक्षयार्थे गायत्रीमंत्र जपे विनियोगः ॥

ॐ प्रभाते विनियोजे पीठे नीयेन्मन्त्रोऽनु ६२९

काव्य शास्त्र विनोदेन कालो मण्डति धीमताम् । व्यवसनेन च भूखाणां निद्रा कलहेन सा ॥

। शापविमोचनम् ।

अस्य श्रीब्रह्मशापविमोचनमन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः
भुक्तिमुक्तिप्रदा ब्रह्मशापविमोचने गायत्री शक्तिदेवता
गायत्री छन्दः ब्रह्मशापविमोचनार्थे जपे विनियोगः ॥

गायत्री ब्रह्मेत्युपासीत यद्रूपं ब्रह्मविदेविदुः ।
तं पश्यन्ति धीराः सुमनसा वाचामग्रतः ॥
ॐ वेदान्तनाम्नाय विद्महे हिरण्यगर्भाय धीमहि ।
तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात् ॥
ॐ देवि गायत्री त्वं ब्रह्मशापादिमुक्ता भव ॥

अस्य श्रीवसिष्ठशापविमोचनमन्त्रस्य
निग्रहानुग्रहकर्ता वसिष्ठ ऋषिः वसिष्ठानुगृहिता
गायत्रीशक्तिदेवता विश्वोद्भवा गायत्री छन्दः
वसिष्ठशापविमोचनार्थे जपे विनियोगः ॥

ॐ सोऽहमर्कमयं ज्योतिरात्मज्योतिरहं शिवः ।
आत्मज्योतिरहं शुकः सर्वज्योती रसोऽहमहम् ॥
इत्युक्त्वा योनिमुद्रां प्रदर्श्य गायत्रीत्रयं पठित्वा ॥

ॐ देवि गायत्री त्वं वसिष्ठशापादिमुक्ता भव ।

अस्य श्रीविश्वामित्रशापविमोचनमन्त्रस्य
नूतनसृष्टिकर्ता विश्वामित्रऋषिः विश्वामित्रानुगृहीता
गायत्रीशक्तिदेवता आग्नेहा गायत्री छन्दः
विश्वामित्रशापविमोचनार्थे जपे विनियोगः ॥

गायत्रीं भजाम्यग्निमुखीं विश्वगर्भा यदुद्भवाः ।
देवाम्बुजिरे विश्वसृष्टिं तां कस्याणी मिष्टकर्तां प्रपद्ये ॥
यन्मुखानिः सुतोऽखिल वेदगर्भः ।
देवि गायत्री त्वं विश्वामित्रशापादिमुक्ता भव ॥

। गायत्री-ज्यानम् ।

मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छयैर्मुखैस्त्रीक्षणै युक्तामिन्दुनिबद्धरत्नमुकुटां तत्त्वार्थवर्णात्मिकाम् ।
गायत्रीं वरदाभयाठकुशकराः शुभं कपालं गुणं शङ्खं चक्रमयारविन्दयुगलं हस्तैर्वहन्ती भजे ॥

। गायत्री-आवाहनम् ।

गायत्रीं त्र्यक्षरां बालां साक्षमुत्र कमण्डलुम् ।
रक्तावस्त्रां चतुर्हस्तां हंस वाहन संस्थिताम् ॥

ऋग्वेदे कृतोत्सङ्गं सर्वदेव नमस्कृतान् ।
ब्राह्मणी ब्रह्मदैवत्या ब्रह्मलोक निवासिनीम् ॥

आवाहयाम्यहं देवी मायान्तां सूर्यमण्डलात् ।
आगच्छ वरदे देवी त्र्यक्षरेब्राह्म्यादिनि ॥

गायत्री च्छन्दसां मातर्ब्रह्मयोनि नमोऽस्तुते ॥

। मुद्राप्रदर्शनम् ।

सुमुखं सम्पुटं चैव विततं विस्तृतं तथा ।
द्विमुखं त्रिमुखं चैव चतुः पञ्चमुखं तथा ॥

षण्मुखाधोमुखं चैव व्यापकाब्जलिकं तथा ।
शकटं यमपारां च ग्रथितं चोन्मुखोन्मुखम् ॥

प्रलम्बं मुष्टिकं चैव मत्स्यः कूर्को वराहकम् ।
सिंहाक्रान्तं महाक्रान्तं मुद्गरं पल्लवं तथा ॥

एता मुद्रां न जानाति गायत्री निष्फला भवेत् ।

ॐ धूर्धुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

उपट आद्यत्री मंत्र आधेत छे. तो वज्रका ठाव्यां औभुपी माला टापीजे आद्यत्री मंत्र १०८
अथवा सम्ये न ठोव तो १२ वज्रत आद्यत्रीमंत्रको १५ ५टो.

। मुद्राप्रदर्शनम् ।

सुरभिर्ज्ञानं वैराग्यं योनिः शङ्खोडथ पङ्कजम् ।
लिङ्गं निर्वाणकं चैव जपान्तोडष्टौ प्रदर्शयेत् ॥

अष्टाभिर्मंत्रो वप ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०० १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११० १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२० १२१ १२२ १२३ १२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १३० १३१ १३२ १३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४० १४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५० १५१ १५२ १५३ १५४ १५५ १५६ १५७ १५८ १५९ १६० १६१ १६२ १६३ १६४ १६५ १६६ १६७ १६८ १६९ १७० १७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९० १९१ १९२ १९३ १९४ १९५ १९६ १९७ १९८ १९९ २०० २०१ २०२ २०३ २०४ २०५ २०६ २०७ २०८ २०९ २१० २११ २१२ २१३ २१४ २१५ २१६ २१७ २१८ २१९ २२० २२१ २२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ २३० २३१ २३२ २३३ २३४ २३५ २३६ २३७ २३८ २३९ २४० २४१ २४२ २४३ २४४ २४५ २४६ २४७ २४८ २४९ २५० २५१ २५२ २५३ २५४ २५५ २५६ २५७ २५८ २५९ २६० २६१ २६२ २६३ २६४ २६५ २६६ २६७ २६८ २६९ २७० २७१ २७२ २७३ २७४ २७५ २७६ २७७ २७८ २७९ २८० २८१ २८२ २८३ २८४ २८५ २८६ २८७ २८८ २८९ २९० २९१ २९२ २९३ २९४ २९५ २९६ २९७ २९८ २९९ ३०० ३०१ ३०२ ३०३ ३०४ ३०५ ३०६ ३०७ ३०८ ३०९ ३१० ३११ ३१२ ३१३ ३१४ ३१५ ३१६ ३१७ ३१८ ३१९ ३२० ३२१ ३२२ ३२३ ३२४ ३२५ ३२६ ३२७ ३२८ ३२९ ३३० ३३१ ३३२ ३३३ ३३४ ३३५ ३३६ ३३७ ३३८ ३३९ ३४० ३४१ ३४२ ३४३ ३४४ ३४५ ३४६ ३४७ ३४८ ३४९ ३५० ३५१ ३५२ ३५३ ३५४ ३५५ ३५६ ३५७ ३५८ ३५९ ३६० ३६१ ३६२ ३६३ ३६४ ३६५ ३६६ ३६७ ३६८ ३६९ ३७० ३७१ ३७२ ३७३ ३७४ ३७५ ३७६ ३७७ ३७८ ३७९ ३८० ३८१ ३८२ ३८३ ३८४ ३८५ ३८६ ३८७ ३८८ ३८९ ३९० ३९१ ३९२ ३९३ ३९४ ३९५ ३९६ ३९७ ३९८ ३९९ ४०० ४०१ ४०२ ४०३ ४०४ ४०५ ४०६ ४०७ ४०८ ४०९ ४१० ४११ ४१२ ४१३ ४१४ ४१५ ४१६ ४१७ ४१८ ४१९ ४२० ४२१ ४२२ ४२३ ४२४ ४२५ ४२६ ४२७ ४२८ ४२९ ४३० ४३१ ४३२ ४३३ ४३४ ४३५ ४३६ ४३७ ४३८ ४३९ ४४० ४४१ ४४२ ४४३ ४४४ ४४५ ४४६ ४४७ ४४८ ४४९ ४५० ४५१ ४५२ ४५३ ४५४ ४५५ ४५६ ४५७ ४५८ ४५९ ४६० ४६१ ४६२ ४६३ ४६४ ४६५ ४६६ ४६७ ४६८ ४६९ ४७० ४७१ ४७२ ४७३ ४७४ ४७५ ४७६ ४७७ ४७८ ४७९ ४८० ४८१ ४८२ ४८३ ४८४ ४८५ ४८६ ४८७ ४८८ ४८९ ४९० ४९१ ४९२ ४९३ ४९४ ४९५ ४९६ ४९७ ४९८ ४९९ ५०० ५०१ ५०२ ५०३ ५०४ ५०५ ५०६ ५०७ ५०८ ५०९ ५१० ५११ ५१२ ५१३ ५१४ ५१५ ५१६ ५१७ ५१८ ५१९ ५२० ५२१ ५२२ ५२३ ५२४ ५२५ ५२६ ५२७ ५२८ ५२९ ५३० ५३१ ५३२ ५३३ ५३४ ५३५ ५३६ ५३७ ५३८ ५३९ ५४० ५४१ ५४२ ५४३ ५४४ ५४५ ५४६ ५४७ ५४८ ५४९ ५५० ५५१ ५५२ ५५३ ५५४ ५५५ ५५६ ५५७ ५५८ ५५९ ५६० ५६१ ५६२ ५६३ ५६४ ५६५ ५६६ ५६७ ५६८ ५६९ ५७० ५७१ ५७२ ५७३ ५७४ ५७५ ५७६ ५७७ ५७८ ५७९ ५८० ५८१ ५८२ ५८३ ५८४ ५८५ ५८६ ५८७ ५८८ ५८९ ५९० ५९१ ५९२ ५९३ ५९४ ५९५ ५९६ ५९७ ५९८ ५९९ ६०० ६०१ ६०२ ६०३ ६०४ ६०५ ६०६ ६०७ ६०८ ६०९ ६१० ६११ ६१२ ६१३ ६१४ ६१५ ६१६ ६१७ ६१८ ६१९ ६२० ६२१ ६२२ ६२३ ६२४ ६२५ ६२६ ६२७ ६२८ ६२९ ६३० ६३१ ६३२ ६३३ ६३४ ६३५ ६३६ ६३७ ६३८ ६३९ ६४० ६४१ ६४२ ६४३ ६४४ ६४५ ६४६ ६४७ ६४८ ६४९ ६५० ६५१ ६५२ ६५३ ६५४ ६५५ ६५६ ६५७ ६५८ ६५९ ६६० ६६१ ६६२ ६६३ ६६४ ६६५ ६६६ ६६७ ६६८ ६६९ ६७० ६७१ ६७२ ६७३ ६७४ ६७५ ६७६ ६७७ ६७८ ६७९ ६८० ६८१ ६८२ ६८३ ६८४ ६८५ ६८६ ६८७ ६८८ ६८९ ६९० ६९१ ६९२ ६९३ ६९४ ६९५ ६९६ ६९७ ६९८ ६९९ ७०० ७०१ ७०२ ७०३ ७०४ ७०५ ७०६ ७०७ ७०८ ७०९ ७१० ७११ ७१२ ७१३ ७१४ ७१५ ७१६ ७१७ ७१८ ७१९ ७२० ७२१ ७२२ ७२३ ७२४ ७२५ ७२६ ७२७ ७२८ ७२९ ७३० ७३१ ७३२ ७३३ ७३४ ७३५ ७३६ ७३७ ७३८ ७३९ ७४० ७४१ ७४२ ७४३ ७४४ ७४५ ७४६ ७४७ ७४८ ७४९ ७५० ७५१ ७५२ ७५३ ७५४ ७५५ ७५६ ७५७ ७५८ ७५९ ७६० ७६१ ७६२ ७६३ ७६४ ७६५ ७६६ ७६७ ७६८ ७६९ ७७० ७७१ ७७२ ७७३ ७७४ ७७५ ७७६ ७७७ ७७८ ७७९ ७८० ७८१ ७८२ ७८३ ७८४ ७८५ ७८६ ७८७ ७८८ ७८९ ७९० ७९१ ७९२ ७९३ ७९४ ७९५ ७९६ ७९७ ७९८ ७९९ ८०० ८०१ ८०२ ८०३ ८०४ ८०५ ८०६ ८०७ ८०८ ८०९ ८१० ८११ ८१२ ८१३ ८१४ ८१५ ८१६ ८१७ ८१८ ८१९ ८२० ८२१ ८२२ ८२३ ८२४ ८२५ ८२६ ८२७ ८२८ ८२९ ८३० ८३१ ८३२ ८३३ ८३४ ८३५ ८३६ ८३७ ८३८ ८३९ ८४० ८४१ ८४२ ८४३ ८४४ ८४५ ८४६ ८४७ ८४८ ८४९ ८५० ८५१ ८५२ ८५३ ८५४ ८५५ ८५६ ८५७ ८५८ ८५९ ८६० ८६१ ८६२ ८६३ ८६४ ८६५ ८६६ ८६७ ८६८ ८६९ ८७० ८७१ ८७२ ८७३ ८७४ ८७५ ८७६ ८७७ ८७८ ८७९ ८८० ८८१ ८८२ ८८३ ८८४ ८८५ ८८६ ८८७ ८८८ ८८९ ८९० ८९१ ८९२ ८९३ ८९४ ८९५ ८९६ ८९७ ८९८ ८९९ ९०० ९०१ ९०२ ९०३ ९०४ ९०५ ९०६ ९०७ ९०८ ९०९ ९१० ९११ ९१२ ९१३ ९१४ ९१५ ९१६ ९१७ ९१८ ९१९ ९२० ९२१ ९२२ ९२३ ९२४ ९२५ ९२६ ९२७ ९२८ ९२९ ९३० ९३१ ९३२ ९३३ ९३४ ९३५ ९३६ ९३७ ९३८ ९३९ ९४० ९४१ ९४२ ९४३ ९४४ ९४५ ९४६ ९४७ ९४८ ९४९ ९५० ९५१ ९५२ ९५३ ९५४ ९५५ ९५६ ९५७ ९५८ ९५९ ९६० ९६१ ९६२ ९६३ ९६४ ९६५ ९६६ ९६७ ९६८ ९६९ ९७० ९७१ ९७२ ९७३ ९७४ ९७५ ९७६ ९७७ ९७८ ९७९ ९८० ९८१ ९८२ ९८३ ९८४ ९८५ ९८६ ९८७ ९८८ ९८९ ९९० ९९१ ९९२ ९९३ ९९४ ९९५ ९९६ ९९७ ९९८ ९९९ १०००

। जपनिवेदनम् ।

देवागातुविद इत्यस्य मनसस्पतिर्ऋषिः वातो
देवता विराट् छन्दः जपनिवेदने विनियोगः ॥

ॐ देवागातुविदो गातुं त्वित्वागातुमित ।
मनसस्पतद्विदमन्देवजज्ञं स्वात्त्वातेधाः ॥

। जपार्पणम् ।

अनेन प्रातः सन्ध्याङ्भूतेन अमुक सङ्ख्याकेन
गायत्री मन्त्र जपाख्येन कर्मणा
श्री भगवान्ब्रह्मस्वरूपी सूर्यनारायणः प्रीयतां न मम ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।
तत्सर्वं क्षम्यतां देवि काश्यप प्रियवादिनि ॥

अल्पागमपि वस्तुनां संहतिः कार्य साधिका ॥

। सन्ध्या विसर्जनम् ।

उत्तरे शिखरे इत्यस्य काश्यप ऋषिः सन्ध्या देवता
अनुष्टुप्छन्दः सन्ध्याविसर्जने विनियोगः ।

उत्तरे शिखरे देवी भूम्यां पर्वतमस्तके ।
ब्राह्मणेभ्यो विनिर्मुक्ता गच्छ देवि यथासुखम् ॥

। गोत्रप्रवरोच्चारणपूर्वकमभिवादनम् ।

अमुक गोत्रोत्पन्नः अमुक प्रवरान्वितः
शुक्लयजुर्वेदान्तर्गत वाजीमाध्यन्दिनीय
शाखाध्यायी अमुक शर्माङ्गहं

भो आचार्य त्वां अभिवादयामि ।
भो वैश्वानर त्वां अभिवादयामि ।
भो सूर्याचन्द्रमसौ युवामभिवादयामि ।
भो याज्ञवल्क्य त्वां अभिवादयामि ।
भो ईश्वर त्वां अभिवादयामि ।
भो माता-पितरौ युवाम् अभिवादयामि ।
भो गुरोः त्वां अभिवादयामि ।

उत्तमस्यापि वर्णस्य नीचोऽपि गृहमागतः । पूजनीयो यथायोग्यं सर्वदेवा मयोदतिभिः ॥

। संध्यार्पणम् ।

अनेन प्रातः संध्योपासनाख्येन कर्मणा भगवान्
ब्रह्मस्वरूपी परमेश्वरः प्रीयतां न मम ॥

। ईश्वरस्तुति ।

आकाशात्पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम् ।
सर्वदेवनमस्कारः केशवं प्रतिगच्छति ॥

। शिखामुक्ति ।

ब्रह्मपाश सहस्रेण रुद्रशुलशतेन च ।
विष्णुचक्र सहस्रेण शिखामुक्तिं करोम्यहम् ॥
पश्चात् तूष्णीं शिखाबंधनम् । ॐ नमः शिवाय ॥

इति प्रातः संध्या प्रयोगः :

निरस्तपादपे देशे एरण्डोडपि दुमायते ॥

। અમ્બુપ્રાશનમ્ ।

આપઃ પુનન્ત્વિતિ મન્ત્રસ્ય નારાયણઋષિઃ આપો
દેવતા ગાયત્રી છન્દઃ અમ્બુપ્રાશને વિનિયોગઃ ॥

ૐ આપઃ પુનન્તુપૃથિવીં પૃથિવીપૂતા પુનાતુમામ્
પુનન્તુ બ્રહ્મણસ્પતિ બ્રહ્મપૂતા પુનાતુમામ્ ।
યદુચ્છિષ્ટમભોજ્યં ચ યદ્વાદુશ્ચરિતં મમ
સર્વં પુનન્તુ મામાપો સતાં ચ પ્રતિગ્રહ ગૂં સ્વાહા ॥

। ઇતિ જલં પ્રાશય દ્વિરાચામેત્ ।

જમણા હાથમાં પાણી રાખવું. અને (સૂર્યસ્થિમા...)
પુરુ બોલાઈ જાય પછી આચમન કરવું. પછી હાથ ધોઈ નાંખવા.

। ગાયત્રી-ધ્યાનમ્ ।

મુક્તાવિદુમહેમનીલધવલચ્છાયૈર્મુખૈસ્ત્રીક્ષણૈ ર્યુક્તામિન્દુનિબદ્ધરત્નમુકુટાં તત્ત્વાર્થવર્ણાત્મિકામ્ ।
ગાયત્રીં વરદાભયાઢકુશકશાઃ શુભ્રં કપાલં ગુણં શઙ્ઘં ચક્રમથારવિન્દયુગલં હસ્તૈર્વહન્તીં ભજે ॥

। ગાયત્રી-આવાહનમ્ ।

સાવિત્રીં યુવતિં શુક્લાં શુક્લ વસ્ત્રાં ત્રિલોચનામ્ ।
યજુર્વેદ કૃતોત્સહા વૃધારાઢાંત્રિશૂલિનીમ્ ॥

રુદાણીં રુદ્ર દૈવત્યાં રુદ્રલોક નિવાસીનીમ્ ।
આવાહયામ્યહં દેવી માયાન્તીં સૂર્યમણ્ડલાત્ ॥

આગચ્છ વરદે દેવિ ત્ર્યસરે રુદ્રવાદિની ।
સાવિત્રીચ્છન્દસાં માતા રુદ્રયોને નમોઢસ્તુતે ॥

। મુદ્રાપ્રદર્શનમ્ ।

સુમુખં સમ્પુટં ચૈવ કિતતં વિસ્તૃતં તથા ।
દ્વિમુખં ત્રિમુખં ચૈવ ચતુઃ પન્ચમુખં તથા ॥

ષણ્મુખાધોમુખં ચૈવ ષ્યાપકાન્જલિકં તથા ।
શકટં યમપાશં ચ ગ્રથિતં ચોન્મુખોન્મુખમ્ ॥

પ્રલમ્બં મુષ્ટિકં ચૈવ મત્સ્યઃ કૂર્મો વરાહકમ્ ।
સિંહાક્રાન્તં મહાક્રાન્તં મુદ્ગરં પલ્લવં તથા ॥

એતા મુદ્રાં ન જાનાતિ ગાયત્રી નિષ્ફલા ભવેત્ ।

ૐ ધૂર્ધ્રુવઃ સ્વઃ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ॥

ઉપર ગાયત્રી મંત્ર આપેલ છે. તો જમણા ઠાથમાં ઝોમુખી માળા રાખીને ગાયત્રી મંત્ર ૧૦૮ અથવા સમય ન હોય તો ૧૨ વખત ગાયત્રીમંત્રનો ૧૫ ઢટવો.

। અમ્બુપ્રાશનમ્ ।

અગ્નિશ્વમેતિ નારાયણઋષિઃ અગ્નિર્દેવતા
અનુષ્ટુપ્છન્દઃ અમ્બુપ્રાશનેવિનિયોગઃ ।

ૐ અગ્નિશ્વ મા મન્યુશ્વ મન્યુયતયશ્વ મન્યુકૃતેભ્યઃ
પાપેભ્યો રક્ષન્તાં યદહ્વા પાપમકાર્ષ મનસાવાચા
હસ્તાભ્યાં પદ્ભ્યામુદેરણ શિશ્ના અહસ્તદવલુમ્પતુ
યત્કિઞ્ચિદુરિતં મયિ ઇદમહં મામમૃતયોનૌ સત્યે જ્યોતિષિ જુહોમિ સ્વાહા ॥

। ઇતિ જલં પ્રાશય દ્વિરાચામેત્ ।

જમણા હાથમાં પાણી રાખવું. અને (સૂર્યસ્થમા...)
પુરુ બોલાઈ જાય પછી આચમન કરવું. પછી હાથ ધોઈ નાંખવા.

। ગાયત્રી-ધ્યાનમ્ ।

મુક્તાવિદુમહેમનીલધવલચ્છાયૈર્મુખૈસ્ત્રીક્ષણૈ ર્યુક્તામિન્દુનિબદ્ધરત્નમુકુટાં તત્ત્વાર્થવર્ણાત્મિકામ્ ।
ગાયત્રીં વરદાભયાઢકુશકશાઃ શુભ્રં કપાલં ગુણં શઙ્ખં ચક્રમથારવિન્દયુગલં હસ્તૈર્વહન્તીં ધજે ॥

। ગાયત્રી-આવાહનમ્ ।

વૃદ્ધાં સરસ્વતી કૃષ્ણાં, કૃષ્ણવસ્ત્રાં ચતુર્ધુગામ્ ।
શંઙ્ખ ચક્ર ગદા પદ્મ હસ્તં ગરુડવાહિનિ ॥
૨૧ મિષ્ટદૃષ્ટાન્તરિક્ષા લૈષ્ણવિ વિષ્ણુદેવતાઃ
સમન્વેદ કૃતોત્સહાં વન્દમાલાવિભૂષિતામ્ ।
લૈષ્ણવિ વિષ્ણુદેવત્યાં વિષ્ણુલોક નિવાસિનીમ્ ॥
૭૫૬ યૌરુત્ર પદ્માંય માયાન્તિં સુચ મન્ડલાત્ ॥
આગચ્છ વરદે દેવિ ત્ર્યક્ષરે વિષ્ણુવાદિની ।
સરસ્વતીચ્છન્દસાં માતર્વિષ્ણુયોને નમોઢસ્તુતે ॥

। મુદ્રાપ્રદર્શનમ્ ।

સુમુખં સમ્પુટં ચૈવ વિતતં વિસ્તૃતં તથા ।
દ્વિમુખં ત્રિમુખં ચૈવ ચતુઃ પન્ચમુખં તથા ॥

ષણ્મુખાધોમુખં ચૈવ વ્યાપકાન્જલિકં તથા ।
શકટં યમપાશં ચ ગ્રથિતં ચોન્મુખોન્મુખમ્ ॥

પ્રલમ્બં મુષ્ટિકં ચૈવ મત્સ્યઃ કૂર્મો વરાહકમ્ ।
સિંહાક્રાન્તં મહાક્રાન્તં મુદ્ગરં પલ્લવં તથા ॥

એતા મુદ્રાં ન જાનાતિ ગાયત્રી નિષ્ફલા ભવેત્ ।

ૐ ધૂર્ધુવઃ સ્વઃ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ॥

ઉપર ગાયત્રી મંત્ર આપેલ છે. તો જમણા હાથમાં ગૌમુખી માળા રાખીને ગાયત્રી મંત્ર ૧૦૮
અથવા સમય ન હોય તો ૧૨ વખત ગાયત્રીમંત્રનો જપ કરવો.